

Yayın Tarihi: 03.12.2022 - Yazar: Ferdi Asım Hellaç

VUK Kanun Yolundan Vazgeçme Müessesesi İle HMK Davadan Feragat İlişkisi

1. GİRİŞ

Kanun yolundan vazgeçme müessesesi kapsamında kanun yolundan vazgeçme tabiri esas itibarıyla, dava aşaması devam eden mükelleflerin vergi mahkemesi kararlarına dayanarak **istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri** halinde verilen karara göre dava konusu edilen vergi ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi olarak özetlenebilir.

Kanun yolundan vazgeçme müessesinde ifade edilen kanun yolundan vazgeçmeyi, Hukuk Muhakemeleri Kanununda (HMK) düzenlenen davadan feragat etme ile birlikte değerlendirelim.

2. KANUN YOLUNDAN VAZGEÇME MÜESSESESİ İLE DAVADAN FERAGAT İLİŞKİSİ

A- Kanun Yolundan Vazgeçme Müessesesi

Vergi sistemimizde re'sen, ikmalen ve idarece yapılan vergi tarhiyatları ile kesilen vergi cezalarına ilişkin ihbarnamelerin tebliğ edilmesini müteakip mükellefler sahip oldukları yasal hakları çerçevesinde çeşitli mekanizmaları kullanabilmektedir. Bunlardan, uzlaşma ve cezada indirim müesseseleri yargılama sürecine gerek kalmaksızın durumun çözümlenmesini sağlayan idari mekanizmalar iken mükellefler bu tarhiyat ve cezalara dava açmak suretiyle ihtilafın yargı birimlerince çözümlenmesi yoluna da gidebilmektedir.

Söz konusu tarhiyat ve cezaların mükelleflerce yargı denetimine götürülmesi Anayasal ve kanuni bir hak olup, verilecek yargı kararına göre idarece işlem yapılması da yine Anayasal ve kanuni bir gerekliliktir. Bununla birlikte, vergi yargısında istinaf ve temyiz yolu açık olan kararlar, bu kararlara karşı söz konusu kanun yollarının taraflarca kullanılması hâlinde kesin olma mahiyetini taşımamakta, yargılama süreci devam etmekte ve yargı mercilerince verilen kararlara göre nihai hâlini almaktadır.

Bugün gelinen noktada, yargılama sürecinin sonuçlanmasını beklemeksizin tarhiyat ve cezalara ilişkin uyuşmazlıkların yargılama aşamasında da çözümlenmesini ve böylece idare ile mükellefler arasında tarhiyat ve cezalara ilişkin çözüm ve uyumu her aşamaya yaymayı sağlayacak bir müesseseye ihtiyaç duyulmuştur.

Bu anlamda, idare ile mükellefler arasında vergi ve cezalara ilişkin olarak ortaya çıkan ihtilafların yargı aşamasında da mükelleflerin tercihlerine bağlı olarak sonlandırılması, yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması ile uyuşmazlık konusu vergi ve cezaların müessese kapsamında tahakkuku ve tahsilinin sağlanması amacıyla Vergi Usul Kanununun 379 uncu maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmek suretiyle vergi sistemimizde "**Kanun yolundan vazgeçme**" müessesesi ihdas edilmiştir.

Buna göre, özetle; vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda mükelleflerin, istinaf veya temyiz başvuru süresi içerisinde kanun yolundan vazgeçmeleri hâlinde, İdarece de ihtilaflar sürdürülmeyip, verilen yargı kararının niteliğine göre vergi ve/veya cezalar indirimli olarak tahakkuk ettirilmektedir. Bu şekilde tahakkuk eden vergilerin ve/veya cezaların vergiye ilişkin gecikme faiziyle süresinde ödenmesi hâlinde ayrıca indirim uygulanmaktadır.

B- HMK'ya Göre Davadan Feragat Etme

Davadan feragat, HMK'nın 307 nci madde ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Davadan feragat, HMK'nın 307 nci maddesinde yer verilen tanıma göre; **“davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir.”**

Davadan feragat iki şekilde yapılabilir.

Bunlar;

Sözlü Feragat, davacı, yargılama sırasında (duruşmada) davasından sözlü olarak feragat edebilir (HMK.309/1). Bu durumda, davacının kısmen veya tamamen feragat beyanı duruşma tutanağına yazılır (HMK.154,1-ç).

Yazılı Feragat, davacı, mahkemeye vereceği davadan feragat dilekçesi ile de davasından feragat edebilir. Bu halde, davacının dilekçe ile yaptığı davadan feragatin geçerli olabilmesi için, dilekçedeki feragat beyanının ayrıca duruşma tutanağına geçirilmesine ve kendisine imza ettirilmesine gerek yoktur. Böyle bir feragat dilekçesinin (davacı veya feragate yetkili vekili tarafından) mahkemeye verildiğinin tutanağa yazılması yeterlidir.

3. SONUÇ

Mükelleflerin kanun yolundan vazgeçme müessesinden yararlanabilmesi için VUK'nın 379 uncu maddesinde aranan diğer şartları sağlamalarının yanında dava aşaması devam eden vergi mahkemesi kararlarına dayanarak istinaf veya temyiz yolunda olan davalardan HMK'ya göre de **davadan feragat** etmeleri gerekmektedir.

Mükellefler, davadan feragat etmeden kanun yolundan vazgeçme müessesesinin öngördüğü diğer şartları sağlamış olsalar dahi kanun yolundan vazgeçme müessesesinden yararlanmaları mümkün değildir. Kanun yolundan vazgeçme müessesesi ile HMK'da tanımlanan davadan feragat etme ilişkisi bu yönüyle önem arz etmektedir.

Ferdi Asım Hellaç

Mali Müşavir

Not: Makale www.MuhasebeTR.com adlı mevzuat sitesinde yayımlanmıştır.

YASAL UYARI : İnternet sitemizde yer alan yazıların tüm hakları saklıdır. Ancak yazar ve site kaynağının aktif linkine yer verilerek alıntı yapılabilir. YAZILAR AYNEN YAYIMLANAMAZ. Aksi yönde eylemler hakkında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki tazminat ve ceza hükümlerinin uygulanması için hukuki süreçler başlatılacaktır.

Kaynak : <https://hellac.com/blogdetay/vuk-kanun-yolundan-vazgecme-muessesesi-ile-hmk-davadan-feragat-iliskisi>

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

Erişim Tarihi : 14.03.2026